

POLSKIE TOWARZYSTWO INFORMATYCZNE

Strategia funkcjonowania

Polskiego Towarzystwa Informatycznego w latach

2011-2014

Sprawozdanie prezesa PTI

Warszawa 2015

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp.....	3
2.	Ocena dokumentu i realizacji strategii 2011-2014	3
3.	Komentarz do kierunków strategicznych i wizji w ich obszarach po roku 2014	5
4.	Podsumowanie	8

1. Wstęp

Dokument powstał w wyniku przeglądu strategii funkcjonowania PTI w latach 2011-2014.

2. Ocena dokumentu i realizacji strategii 2011-2014

Strategia funkcjonowania Polskiego Towarzystwa Informatycznego w latach 2011-2014 była opracowana w wyniku dłuższego procesu metodycznego, z wykorzystaniem strategii dla poprzedniego okresu (2007-2010). Po zatwierdzeniu tego dokumentu przez zjazd nadzwyczajny w roku 2009 zostały przeprowadzone prace uzupełniające strategię o narzędzia niezbędne do metodycznego monitorowania jej realizacji. Było to możliwe ze względu na zdefiniowanie w strategii definicji działań w powiązaniu z celami do osiągnięcia dzięki tym działaniom. Pozwalało to na zdefiniowanie katalogu kryteriów ilościowych – łączne 24 wskaźniki. Opracowany został też wzór karty pomiarów każdego kryterium. W kadencji w której zatwierdzono strategię prace te nie zostały zakończone. Nie opracowano kompletnych kart pomiarów, ze zdefiniowaniem źródeł danych, a także ze zdefiniowaniem osób i jednostek odpowiedzialnych za dostarczanie danych, a następnie za ich opracowanie, agregowanie i sprawozdawanie. Należy wspomnieć, że w projekcie kart pomiarów praktycznie wszystkie wskazywały na sekretarza generalnego PTI jako zwięźcającego proces pomiarów, a funkcja ta została przez zjazd nadzwyczajny w roku 2009 zlikwidowana z dorozumianym przekazaniem zakresu dla dyrektora generalnego BZG, który nie jest członkiem ZG. Zadanie to zatem przeszło do zadań kolejnej kadencji 2011-2014. Prace te zostały podjęte, nie na poziomie dyrektora generalnego, ale na poziomie wiceprezesa PTI. Powołany zespół ZG po pragmatycznej ocenie zredukował liczbę wskaźników do pomiarów do liczby dziesięciu. Podjęte następnie próby pomiarów za rok 2012 i dla roku 2013 nie zakończyły się sukcesem – dane przekazały dwa oddziały i jedno koło. Sytuację taką przyjęto jako potwierdzenie faktu, iż w organizacji społecznej nie ma możliwości skutecznego egzekwowania wykonywania zleconych zadań nawet z poziomu wiceprezesa PTI. Tym bardziej byłoby to nieskuteczne z poziomu pracownika operacyjnego – dyrektora Biura Zarządu Głównego, nie będącego członkiem ZG, a więc de facto według określeń stanowisk GUS będącego kierownikiem wyższego poziomu (a nie dyrektorem). Prowadziło to do konkluzji, że w realiach organizacji społecznej, wolontariackiej, nie ma możliwości do pełnego, zgodnego z wzorcami teoretycznymi i praktycznymi, prowadzenia procesu zarządzania strategicznego, a warto zastosować podejście maksymalnie oszczędne, i w zasadzie tylko jakościowe, bez angażowania się w aspekty ilościowe, w tym pomiary. Oznaczało to też przewartościowanie dotyczące kompozycji dokumentu strategii. Dokument omawiany wychodził z definicji tylko trzech kierunków strategicznych, które następnie ulegały dekompozycji na coraz bardziej szczegółowe i liczne cele, działania i kryteria. Oznaczało to istnienie czterech lub nawet pięciu poziomów szczegółowości, podczas gdy możliwe było przejście na model dwupoziomowy – ze zwiększoną liczbą kierunków strategicznych i zdefiniowaniem dla nich tylko działań.

Ze względu na zbliżający się termin zakończenia ważności strategii została przeprowadzona ocena formalna dokumentu strategii 2011-2014, bez oceny kryteriów ilościowych ze względu na wskazany powyżej brak ich pomiarów. Przegląd dokumentu pozwolił na zaproponowanie nowego wydania, ukierunkowanego na jego odchudzenie, z eliminacją zbędnych, nierealnych czy życzeniowych elementów. Prace te nie zostały zakończone przed zjazdem w 2014 roku, i dlatego została przyjęta uchwała przenosząca zadanie uchwalenia strategii na

okres po roku 2014 na zjazd nadzwyczajny. Jednocześnie potwierdzono kierunek na podejście do tworzenia dokumentu strategii stricte jakościowe, a następnie stricte jakościowe do jej realizacji i monitorowania.

Odnosząc się w sposób generalny, przeglądowy do okresu obowiązywania zakończonej strategii PTI należy ocenić, iż stowarzyszenie realizując w różnym, co należy przyznać i uznać, stopniu cele statutowe i działania strategiczne prezentowało stabilność, ale też generowało nowe, dynamiczne elementy w swojej strukturze. Stabilność towarzystwa wynika z tego, że wszystkie nurty naszej działalności są kontynuowane i rozwijane, zaś kondycja finansowa PTI jest co do dobra, pomimo kilkuletniego okresu, gdy nie udało się wypracować zysku z działalności gospodarczej i niewielkie straty były pokrywane z zasobów własnych. Zaś nowymi elementami były przede wszystkim utworzone, aktywnie działające sekcje tematyczne: historyczna, ds. edukacji informatycznej, przyszłości IT i terminologiczna. Wszystkie one zaznaczyły swą obecność organizacją udanych imprez seminaryjnych lub spotkań, przy czym na szczególne wyróżnienie zasługuje Sekcja Historyczna, która podjęła pionierską w skali kraju inicjatywę cyfryzacji informatycznych archiwaliów. Po okresie pewnej stagnacji ponownie uruchomiony został sprawny mechanizm generowania eksperckich opinii wobec ważnych społecznie spraw wiążących się z problematyką informatyzacji. Do przejawów rosnącego dynamizmu PTI zaliczyć należy również udaną reaktywację „Biuletynu PTI” – naszego wewnętrznego periodyku, ale kolportowanego również na zewnątrz. Wśród aktywności członkowskich warta podkreślenia jest oddolnie animowana inicjatywa organizacji zlotów członków PTI, poświęconych wypracowywaniu nowych koncepcji i form działania towarzystwa. Z powodzeniem są kontynuowane obchody Światowego Dnia Społeczeństwa Informacyjnego. Na wysokim poziomie utrzymuje się organizowany przez Oddział Dolnośląski doroczny konkurs na najlepsze prace magisterskie. Kolejny szczebel rozwoju osiągnęła toruńska konferencja "Informatyka w Edukacji", uzyskując dowód międzynarodowego uznania w postaci przyznanego przez IFIP zaszczytu zorganizowania kolejnej edycji prestiżowej konferencji międzynarodowej WCEE 2013. Wśród przedsięwzięć konferencyjnych można wskazać kontynuację trzech naszych tradycyjnych konferencji: Krajowej Konferencji Inżynierii Oprogramowania, Systemów Czasu Rzeczywistego i Sejmiku Młodych Informatyków. Na szczególne wyróżnienie zasługują animatorzy *Federated Conference on Computer Science and Information Systems* – FedCSIS. Konferencja corocznie odnotowuje wzrost frekwencji (liczony według liczby uczestników jak i według długości listy reprezentowanych krajów, obejmującej już niemal cały glob). Międzynarodowe środowisko informatyczne zauważyło też wzrost poziomu merytorycznego konferencji, zaliczając FedCSIS do imprez indeksowanych przez Thomson Reuters Web of Science. Nieślabnącą formę wykazują znane od lat konferencje regionalne: podlaskie konferencje „Technologie Eksploracji i Reprezentacji Wiedzy” i „Technologie informacyjne i Komunikacyjne dla Edukacji”, łódzka Międzynarodowa Konferencja iNOTICE, lubelskie Warsztaty Mikrokomputerowe czy śląska „Technologia Informacyjna w Społeczeństwie Wiedzy”. PTI nadal wypełnia rolę animatora rozwoju w zakresie edukacji informatycznej – należy tu wymienić nasz realny wkład w opracowanie Krajowej Ramy Kwalifikacji. Sukcesem są informatyczne konkursy dla dzieci i młodzieży: TIK?-TAK! oraz „eDukacja z Panem T.I.K.-iem”, organizowane w ramach obchodów ŚDSI. Również organizowaną przez Oddział Kujawsko-Pomorski polską edycję Konkursu Informatycznego "Bóbr" zaliczamy do imprez legitymujących się trwałą tradycją. Szereg inicjatyw realizujemy we współpracy z innymi organizacjami, m.in. ze Stowarzyszeniem Miasta w Internecie („Polska Cyfrowa Równych Szans”) czy z Allegro, Netią i wydziałami informatyki polskich uczelni (Ogólnopolska Olimpiada Wiedzy o Internecie „Net Masters Cup”). Istotne znaczenie dla edukacji informatycznej młodzieży mają organizowane przez Oddział Kujawsko-Pomorski próbne matury z informatyki, co jest przykładem inicjatywy obywatelskiej wypełniająca lukę w aktywności państwa.

Ważną rolę w informatycznej edukacji polskiego społeczeństwa wypełnia ECDL, który skutecznie przełamał recesję i w ostatnim okresie powiększył swoją aktywność i efektywność, znacząco listę certyfikatów i powiększając obroty.

Powołana w 2011 r. Rada Naukowa stwarza warunki do podniesienia aktywności stowarzyszenia w jednym z jego statutowych obszarów – nauki i szkolnictwa wyższego. Z coraz większą energią rozwija działania dokumentowania dorobku polskich naukowców w obszarze informatyki poprzez ich publikowanie w sygnowanych przez PTI zeszytach naukowych.

Warte zauważenia jest wyraźnie wzrostowa tendencja zapotrzebowania na usługi Izby Rzeczoznawców PTI.

Przełamana została także nasza niska zdolność do kreowania opinii na społecznie ważne tematy związane z informatyzacją i budową społeczeństwa informacyjnego. Poniżej są podane dane ilościowe dotyczące opinii PTI.

Pomimo opisanego powyżej fiaska pomiarów wskaźników są jednak dostępne dane ilościowe, aczkolwiek niekoniecznie skorelowane w systematyczny sposób z dokumentem strategii 2011-2014.

Na koniec roku 2014 PTI liczyło 1443 członków, z czego 630 osób miało uregulowane składki (wobec 1764 na koniec roku 2012 i 615 osób bez zaległości składkowych) – oznacza to utrzymywanie się twardego jądra towarzystwa.

W całym roku 2014 pod egidą PTI, głównie lokalnie, zorganizowano 42 konferencje, debaty, kluby, seminaria – poza przedsięwzięciami z obszaru edukacji informatycznej. Tych ostatnich było w roku 2014 dwadzieścia dzie więć. W dwudziestu przedsięwzięciach PTI było obecne jako sponsor, patron lub współwykonawca.

Działalność wydawnicza PTI to cztery przedsięwzięcia, które należy wymienić imiennie: Biuletyn PTI (reaktywacja), Biblioteczka Izby Rzeczoznawców PTI, Zeszyty Rady Naukowej PTI, Wydawnictwo Konferencji Informatyka w Edukacji.

Radykalnie wzrosła liczba opinii PTI do projektów aktów prawnych – z praktycznie zerowego lub akcyjnego poziomu do 28 opracowań w skali roku.

W jednym, ale bardzo korzystnym dla PTI przypadku, dokument strategii okazał się decydującym elementem – poprzez fakt jego istnienia, okazania jak i cytowania fragmentów jego treści – do pozyskania pakietu oprogramowania systemowego, narzędziowego i użytkowego do budowanej infrastruktury IT towarzystwa za ułamek wartości rynkowej.

3. Komentarz do kierunków strategicznych i wizji w ich obszarach po roku 2014

Poniżej są przytoczone nazwy kierunków strategicznych ze strategii 2011-2014 oraz skojarzonych z nimi określenia wizji dla towarzystwa po roku 2014, a następnie komentarz wynikający z przeglądu. Zawiera on ocenę na ile aktualny stan towarzystwa i otoczenia oraz ich wzajemnych relacji jest zgodny z kolejnymi stwierdzeniami oczekiwań tego stanu zdefiniowanych w roku 2009. Przy czym nie jest szacowany wpływ na daną zgodność czy niezgodność samej strategii i jej realizacji.

Kierunek I – Wspieramy szeroko rozumianą edukację oraz rozwój informatyki i ICT jako źródło szans/możliwości dla każdego

Wizja po roku 2014

1. Towarzystwo jest środowiskiem profesjonalistów w dziedzinie informatyki, nieustannie podnoszących swe kwalifikacje i dzielących się tą wiedzą z innymi.
2. Następuje wzrost wsparcia dla młodych członków Towarzystwa.
3. Polskie Towarzystwo Informatyczne jest liczącą się organizacją pozarządową w zakresie ustalania kształtu edukacji informatycznej w kraju oraz kształcenia jego obywateli przez całe życie z wykorzystaniem teleinformatyki.
4. Towarzystwo podejmuje działania regionalne i w skali całego kraju na rzecz edukacji informatycznej w dążeniu do wykształcenia społeczeństwa informacyjnego.
5. Ugruntowaną pozycję ma ECDL i inne systemy certyfikacji, wzrasta liczba osób zainteresowanych uzyskiwaniem tych certyfikatów.
6. Następuje rozwój jakościowy i ilościowy oferty szkoleniowej Towarzystwa.

Komentarz

Należy uznać, że stwierdzenia 1, 3, 4 i 5 (w części) są słuszne i określają aktualny stan. PTI nadal tworzy środowisko dla informatyków profesjonalistów, kształcących się i przekazujących wiedzę. Ma udział w sprawach edukacji informatycznej oraz kształcenia ustawicznego i tworzenia społeczeństwa informacyjnego. System certyfikacji ECDL ma mocną pozycję, zainteresowanie zdobywaniem certyfikatów jest wysokie, a sam ECDL stanowi dominujący element niezależnego finansowania stowarzyszenia.

Nie jest oczywiste, czy towarzystwo podnosi wsparcie dla swoich młodych członków – stwierdzenie 2. Należy jednak wskazać, że kwestia ta dotyczy relacji wzajemnej, tj. wsparcie jest odpowiedzią na aktywne zapotrzebowanie samych członków, w tym młodych.

W przypadku stwierdzenia 5 oczywistym jest wskazanie, że inne systemy certyfikacji, a zwłaszcza certyfikacji zawodowych informatyków, do tej pory efektywnie przez PTI nie zostały wdrożone na szerszą skalę.

Tak samo co do stwierdzenia 6, to należy uznać, że PTI nadal powinno pracować nad rozwijaniem swej oferty szkoleniowej.

Kierunek II – Promujemy integrację i współpracę środowisk: nauka dla biznesu, biznes dla nauki a administracja dla wszystkich

Wizja po roku 2014

1. Środowiska członków Towarzystwa integrują wspólne działania na rzecz rozwoju informatyki, zawodu informatyka i społeczeństwa informacyjnego.
2. Wzrasta liczba przedsięwzięć integracyjnych i towarzyskich oraz poziom merytoryczny spotkań członków.
3. Wzrasta liczba uczestników tych spotkań.
4. Przestrzegane są zasady etyczne i następuje odbudowa etosu członkostwa.
5. Towarzystwo ma bardzo dobre kontakty z uczelniami i ludźmi nauki, tworzy przestrzeń dla współpracy i porozumienia świata nauki ze światem biznesu.
6. Następuje wzmocnienie roli, jaką odgrywa PTI w środowisku profesjonalistów.

Komentarz

Stwierdzenie 1 jest prawdziwe w części, i wymaga dalszych działań, łącznie z koniecznością ponownego zdefiniowania sposobów do osiągnięcia stanu oczekiwanego.

Należy uznać, że stwierdzenia 2, 3 i 4 są słuszne i określają aktualny stan. Związane jest to z przyjmowaniem do PTI nowych członków, w tym oczywiście młodych wiekiem i stażem zawodowym, jak też ze zmianami władz jednostek terenowych. Kwestia zasad etycznych generalnie nie jest i nie była w PTI problemem, dlatego wydaje się przy okazji, iż wzmianka o odbudowie etosu znalazła się w dokumencie strategii 2011-2014 przypadkowo i nadmiarowo.

Co do stwierdzenia 5, to nadal jest to słaby obszar aktywności PTI. Kontakty z uczelniami i ludźmi nauki oczywiście mają miejsce, istnieje Rada Naukowa, ale w całości stan jest niezadowolający, co oznacza bardzo duży potencjał do wykorzystania. Jak zwykle, jest to relacja obustronna i warunkowana inicjatywą ze strony uczelni i ludzi nauki. Natomiast deklaracja pełnienia przez PTI swojej przestrzeni dla współpracy i porozumienia świata nauki ze światem biznesu stanowi nadal tylko postulat i wydaje się, że jako stowarzyszenia nie mamy tu propozycji mogących wywołać zainteresowania wskazanych stron.

Obszarem nadal rozwojowym i perspektywnym pozostaje obszar zdefiniowany stwierdzeniem 6.

Kierunek III – Nic o nas bez nas - współtworzymy otoczenie i regulacje prawne dla rozwoju i zastosowań informatyki i ICT

Wizja po roku 2014

1. Towarzystwo jest liczącą się w kraju organizacją opiniotwórczą, jest wskazywane przez instytucje rządowe jako ważny partner w zakresie tworzenia opinii dotyczących rozwoju informatyki, zawodu informatyka i społeczeństwa informacyjnego.
2. Towarzystwo ma opracowaną metodykę tworzenia opinii, w tym również sposób powoływania zespołów roboczych.
3. Towarzystwo ma ugruntowaną pozycję w kraju w zakresie sporządzania ekspertyz w ramach działania Izby Rzecznawców.
4. Następuje rozwój ilościowy i jakościowy oferty usług eksperckich i doradczych oferowanych przez Towarzystwo.

Komentarz

Wobec wskazanego w poprzednim punkcie radykalnego reaktywowania opiniowania przez PTI aktów prawnych i innych dokumentów stwierdzenie 1 jest prawdziwe. Oczywiście wymaga to stałego podtrzymywania takiego stanu.

Stwierdzenie 2 jest słuszne w części – towarzystwo posiada platformę opiniowania, natomiast do utworzenia pozostaje metodyka wypracowywania opinii jak też procedura tworzenia i funkcjonowania zespołów roboczych dla opiniowania.

Działalność Izby Rzecznawców należy uznać za ugruntowaną, ale tylko centralnie. Dlatego stwierdzenie 3 jest słuszne w części, i nie dotyczy obszaru całego kraju. To samo należy odnieść do stwierdzenia 4.

4. Podsumowanie

Podsumowując, dokument strategii 2011-2014 był bardzo ważnym dla PTI opracowaniem. Stanowił kluczową, po raz pierwszy w historii organizacji istniejącą podstawę jej samoświadomości wyrażonej nie tylko w statucie. W oczywisty sposób jest to podstawa pełniejsza i dlatego bardziej przydatna dla członków. Statut ze względu na swój charakter i celowość jest i musi być ramowy i hasłowy, niekiedy wręcz ogólnikowy. Nie zawiera wprost misji, wizji, wykazu konkretnych działań, wreszcie nie zawiera celów szczegółowych i kryteriów pomiarów (choć te dwa ostatnie obszary nie muszą występować w przypadku organizacji społecznych z powodów wyłączo-

nych powyżej). Następnie – strategia stanowiła punkt odniesienia do ceny podejmowanych działań, nawet jeśli to była ocena tylko jakościowa. Niewątpliwą korzyścią było ustalenie – na podstawie doświadczeń praktycznych – konwencji opracowania strategii kolejnej.

Prezes PTI prof. Marian Noga